

HET KOMPAS

Protocol Stappenplan doorstroming kleuters naar groep 3

Inleiding

Kinderen stromen op 4-jarige leeftijd in in groep 1 van het basisonderwijs; deze instroom vindt gedurende het hele jaar plaats. Groep 1 en 2 zijn de zogenaamde kleutergroepen. De overgang van groep 2 naar groep 3 vindt altijd plaats bij het begin van een nieuw schooljaar.

In principe is het zo, dat kinderen in 8 jaar tijd de basisschool doorlopen.

Soms echter is een verlenging/ doublure noodzakelijk.

De inspectie gaat ervan uit, dat leerlingen een verlenging kleuteronderwijs hebben meegemaakt, als ze op 1 oktober in groep 3 zitten en op dat moment 7 jaar of ouder zijn. De inspectie vraagt dan wel van de school om zich daarover te verantwoorden en een helder schoolbeleid te kunnen aantonen op het gebied van vertragen, doorstromen en versnellen. Hoe de motivatie en het aanbod van de school bij verlenging tot stand komt staat in dit protocol.

Opzet van het protocol

Het doel is om de besluitvorming over kleuterverlenging transparant, systematisch en adequaat te laten plaatsvinden. Het protocol beschrijft de visie van waaruit op onze school wordt besloten over te gaan tot verlenging in groep 2. We gaan uit van algemene uitgangspunten en criteria voor verlenging. In het stappenplan worden de te ondernemen acties beschreven en zijn ook de te gebruiken toets- en observatie-instrumenten vermeld.

Algemene uitgangspunten

- Het nemen van een beslissing moet gebaseerd zijn op inhoudelijke gronden, die objectief en betrouwbaar zijn vast te stellen.
- Informatie over het ontwikkelingsniveau van het kind is gebaseerd op een combinatie van toets- en observatiegegevens, waarbij toetsen in feite een aanvulling en objectivering van de observaties zijn.
- Het nemen van een beslissing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van minimaal de leerkracht, de intern begeleider en de directeur. De directeur is eindverantwoordelijk.
- De betrokkenen in dit besluitvormingsproces dienen tijdig te worden ingeschakeld.
- De ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen. De school blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de beslissing tot verlenging.
- *Ingeval van het uitspreken van twijfel hebben leerkracht en ouders vervolgens maandelijks contact over de ontwikkeling van de leerling.*
- Na het nemen van de beslissing worden door de school een aantal afspraken vastgelegd, waarover de ouders worden geïnformeerd.

Criteria voor verlenging groep 2

- Beheerst hij/zij de voorbereidende reken- en taalbegrippen?
- voldoet hij/zij aan de leesvoorwaarden?
- Is hij/zij voldoende luisterbereid?
- Is de fijne motoriek voldoende ontwikkeld?
- Is hij/zij er sociaal-emotioneel aan toe? Heeft hij/zij zelfvertrouwen?
- Is hij/zij nieuwsgierig?
- Voelt hij/zij zich veilig?
- Kan hij/zij zich voldoende concentreren?
- Is hij/zij voldoende taakgericht?
- Heeft hij/zij een voldoende woordenschat?
- Is hij/zij zelfredzaam? (veters strikken, aan- en uitkleden)
- Biedt de observatielijst van Opseo voldoende ontwikkeling?

Duidelijk is, dat naast de taal- en cognitieve ontwikkeling ook de andere ontwikkelingsgebieden worden meegewogen.

- Het niveau op deze ontwikkelingsgebieden *kan* ertoe leiden dat een kind ondanks een zwakke taal- en/of cognitieve ontwikkeling, toch overgaat naar groep 3, maar met een aangepast handelingsplan.
- Een kind met een voldoende taal- en/of cognitieve ontwikkeling, maar die op 2 of meer overige ontwikkelingsgebieden onvoldoende gerijpt is, kan *we/in* aanmerking komen voor verlenging van groep 2, indien:
  - Deze zwakke vaardigheden een ernstige belemmering vormen voor het leerproces in groep 3 (ook al is er een individueel handelingsplan)
  - Aangevoerd wordt dat een volledig extra schooljaar in groep 2 noodzakelijk is voor het kind in het kader van een doorgaande ontwikkelingslijn.

Observatie- en toetsinstrumenten

- Voor het bepalen van de taal- en cognitieve ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van de CITO toetsen Taal voor Kleuters en Ordenen. Deze vormen een aanvulling op de signalen van leerkrachten en de gestructureerde observaties op het gebied van taalvaardigheid en rekenen. De toetsen geven een objectief beeld van het ontwikkelingsniveau van een kind op een vastgesteld moment.
- Bij twijfel over de taal-/spraakontwikkeling kan ook de TAKtoets (taaltoets Alle Kinderen) afgenomen worden. Deze toets wordt ook gebruikt bij Logopedie. Is een leerling onder behandeling, dan wordt via de ouders contact gezocht met de logopedist.
- *Bij twijfel over al of niet verlengd kleuteronderwijs neemt de IB-er uiterlijk eind mei het BOSOS didactisch leesvoorwaarden-onderzoek af en indien nodig het rekenvoorwaarden-onderzoek.*
- Voor het bepalen van de sociale en emotionele ontwikkeling gebruiken we OPSEO (Observatie Pakket voor de Sociaal-Emotionele Ontwikkeling), een gestandaardiseerd observatie-instrument op dit gebied.

Afname van de toetsen/observaties

De OPSEO wordt in de maand oktober ingevuld.

In januari worden de M2-toetsen Taal voor kleuters en Rekenen afgenomen.

In juni worden de E2-toetsen afgenomen.

Bij moeilijk toetsbare kinderen wordt de M2 individueel afgenomen en afgebroken wanneer een kind de opdrachten niet langer correct kan beantwoorden.

HET KOMPAS

Protocol Stappenplan doorstroming kleuters naar groep 3

Stap 1	Augustus-September	In kaart brengen (zorg-)leerlingen: observaties, verzamelen gegevens. Eventueel overleg met IB-er	Leerkracht IB-er
Stap 2	Oktober	Leerling-bespreking Groepsplannen en individuele handelingsplannen	Leerkracht IB-er
Stap 3	Oktober-november	Gesprek met ouders van zorgleerlingen: De zorgen, aanpak, verwachtingen over en weer worden uitgesproken	Leerkracht met ouders
Stap 4	Oktober-december	Uitvoering groepsplannen en afspraken. Eventuele observaties worden in het leerlingenjournaal opgenomen.	Leerkracht IB-er
Stap 5	Oktober - november	Invullen screeningslijst risicoleerlingen taal/ spreken. Invullen OPSEO: lijst sociaal-emotionele ontwikkeling.	Leerkracht
Stap 6	november	Bespreking zorgleerling in het zorgteam na overleg met ouders	Leerkracht IB-er zorgteam
Stap 7	januari	Afname Cito-toetsen: Ordenen en Taal voor kleuters. Incidenteel: Taaltoets alle kinderen (TAK). Evaluatie en aanpassing handelingsplannen	Leerkracht IB
Stap 8	februari	Gesprek met IB-er: wel/niet verlengen bespreken In oudergesprek als <i>mogelijke optie</i> verlengen noemen. Eventueel bespreking in het zorgteam na overleg met ouders.	Leerkracht IB-er ouders zorgteam
Stap 9	Februari - mei	Uitvoering groepsplannen en afspraken Tussentijdse evaluatie met de ouders, eens in de 6 weken.	Leerkracht IB-er Ouders
Stap 10	Eind mei	In twijfelgevallen afname PDO leesvoorwaarden en het BOSOS onderzoek.	IB-er
Stap 11	Mei - juni	Eindtoetsen Cito: Ordenen en Taal voor kleuters.	Leerkracht
Stap 12	juni	Evaluatiebespreking / beslissingsmoment doorgaan of niet.	Leerkracht IB-er
Stap 13	Juni	Bij verlenging: invullen verlengingsformulier met beoogde doelen, verwachtingen, werkwijze etc. Kortom wat de verlenging aan meerwaarde moet opleveren <i>Als de ontwikkelingssprongen toch gemaakt zijn of worden, gaat de leerling alsnog naar groep 3.</i>	Leerkracht en eventueel IB-er